

Asia: VN/725/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen rahoituksesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta

Vammaisfoorumi ry on 28 valtakunnallisen vammaisjärjestön yhteistyöjärjestö, jonka tarkoituksena on YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen mukaisesti edistää vammaisten ihmisten tasa-arvoa ja yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuuksia yhteiskunnassa. Vammaisfoorumi edustaa jäsenjärjestöjensä kautta noin 223 000 vammaista ja pitkäaikaissairasta henkilöä.

Vammaisfoorumi muistuttaa YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevasta yleissopimuksesta ja erityisesti sen koulutusta käsittelevästä artiklasta 24. Kyseinen artikla velvoittaa sopimusvaltioita varmistamaan vammaisten henkilöiden yhdenvertaisen oikeuden koulutukseen yleisessä koulutusjärjestelmässä. Vammaisella oppilaalla on myös oikeus saada opiskeluunsa riittävä ja yksilöllinen tuki. Suomi on ratifioinut YK:n vammaissopimuksen ja se on voimassa lainsäätönsä.

Lisäksi on välttämätöntä ottaa huomioon perustuslain (731/1999) yhdenvertaisuutta käsittelevän 6 §:n sekä yhdenvertaisuuslain (1325/2014) säännökset. Yhdenvertaisuuslaissa säädetään muun muassa kohtuullisista mukautuksista.

Huomiot ehdotetusta rahoitusmallista

Ei huomioita.

Huomiot perusopetuksen järjestäjän TUVA-koulutuksen rahoituksesta

Ei huomioita.

Huomiot lukiokoulutuksen järjestäjän TUVA-koulutuksen rahoituksesta

Ei huomioita.

Huomiot ammatillisen koulutuksen järjestäjän TUVA-koulutuksen rahoituksesta

Ei huomioita.

Huomiot kuntien järjestämisoikeudesta

Ei huomioita.

Huomiot muista TUVA-koulutuksen järjestämisestä ja järjestämislupaa koskevista muutosehdotuksista

Ei huomioita.

Muut huomiot

Vammaisfoorumi muistuttaa, että vammaiset opiskelijat eivät ole yksi yhtenäinen ryhmä. Vammaiset opiskelijat tarvitsevat yksilöllistä tukea ja yksilöllisiä ratkaisuja. Osa vammaisista opiskelijoista kuuluu kieli- ja kulttuurivähemmistöihin. YK:n vammaissopimuksen ja yhdenvertaisuuslain (1325/2014, YVL) 15 §:n mukaan koulutuksen järjestäjillä on velvollisuus järjestää kohtuullisia mukautuksia ja kohtuullisten mukautusten epääminen on syrjintää (YVL 8.2 §).

Vammaisfoorumi on huolestunut, että vammaisille opiskelijoille tarkoitettujen opintososiaalisten etuuksien hakeminen ja käytännön järjestelyt jäävät vammaisen nuoren ja hänen huoltajansa tehtäväksi. Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestäjästä riippumatta vammaisten opiskelijoiden tulisi saada tukea ja apua opintososiaalisten etuuksien hakemiseen.

Nivelvaiheen koulutusten yhdenmukaistamisen taustalla on tarve mahdollistaa nuorelle ehyt oppimispolku koko toisen asteen koulutuksen ajan. Juuri tästä syystä perusasteella suunnitellut ja siellä hyviksi todetut tukitoimet tulisi siirtää sujuvasti toiselle asteelle. Tällä hetkellä tukitoimet eivät siirry ja vammaiset opiskelijat ohjataan huolehtimaan itsenäisesti omista tukipalveluistaan (esimerkiksi vammaispalvelulain (380/1987) mukainen henkilökohtainen apu ja kuljetuspalvelujen opiskelumatkat sekä Kelan kautta haettavat tulkkauspalvelut (laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta 133/2010)). Edellä viitattu ehyt oppimispolku ei vammaisten opiskelijoiden osalta tällä hetkellä toteudu. Vammaisfoorumi esittää, että rahoituslain muuttamisen yhteydessä tämä epäkohta oikaistaan.

Kokko Sari
Vammaisfoorumi ry